

ת"פ 10999/04/12 - מדינת ישראל נגד א ד

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 10999-04-12 מדינת ישראל נ' ד (אחר/נוסף)

בפני בעניין: כב' הנשיאה שולמית דותן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
א ד

הנאשם

נוכחים:

באת כח המאשימה: עו"ד חן כינור

הנאשם ובא כוחו עו"ד ארז בר-צבי

מתורגמן לשפה האמהרית מר מהרי

גזר דין

בכתב האישום יוחסו לנאשם עבירה של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ועבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, לאחר שביום 02/04/12 תקף, על פי הנתען, את רעייתו דאז (להלן: "המתלוננת"), בכך שהדף אותה לקיר וסטר בפניה, סטירה בעטיה נגרם למתלוננת סימן אדום על לחיה, ובכך שבמהלך היומיים הבאים איים על המתלוננת מספר פעמים כי יהרוג אותה ו"יקח לה את החיים".

בהכרעת הדין מיום 02/09/13 הורשע הנאשם במיוחס לו על יסוד גרסתן של המתלוננת ואמה ודחיית גרסתו, בה הכחיש המיוחס לו, כבלתי מהימנה.

בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים, מהם ניתן ללמוד על הרקע לביצוע העבירות, הנעוץ לדברי שירות המבחן בחבלי הקליטה שחוו הנאשם ורעייתו לשעבר עם עלייתם מאתיופיה לישראל בשנת 2010 (כשנתיים טרם ביצוע העבירות), ובקשיי השפה והפערים התרבותיים שהיו כרוכים בכך, בייחוד בכל הקשור לנושא מעמד האישה והשוויון בין המינים, אשר ערערו את מערכת היחסים בין השניים.

שורשיהן העמוקים יותר של העבירות נעוצים, לטענת שירות המבחן, בתחושת הדחיה וחרדת הנטישה שחוה הנאשם

בילדותו, לאחר שאביו הביולוגי התגייס לצבא האתיופי בעוד אמו נשאה אותו בבטנה, ועוד טרם נולד התגרשה מאביו כך שהוא לא זכה למעשה להכירו. עם נישואיה של אמו בשנית, עבר הנאשם להתגורר בבית סבתו למשך מספר שנים. לאחר מכן עבר להתגורר עם אמו, אביו החורג ושמונת אחיו למחצה. לדבריו, יחסו של אביו החורג כלפיו היה מנוכר, והוא אף נהג להעבידו בעבודות קשות ומסוכנות. בגיל 22 נשא הנאשם את המתלוננת, נישואין שאפשרו לו, לדברי שירות המבחן, לממש את כמיהתו לתא משפחתי ופיצוי על החסך העמוק מילדותו.

ואולם, עם עלייתם ארצה החל הנאשם, לדברי שירות המבחן המבוססים על דברי המתלוננת, לנהוג כלפי האחרונה באובססיביות ולאיים עליה. בשל חששה של המתלוננת מפניו היא פנתה לצוות הטיפולי במרכז הקליטה ביישוב מבשרת-ציון, בו התגוררו אותה עת, והערכת הסיכון של הצוות היתה כי קיים סיכון גבוה לכך שהנאשם יממש את איומיו כלפיה. במקביל פנתה המתלוננת לבימ"ש לענייני משפחה ופתחה בהליך גירושין.

ביום 09/01/14 הושלם הליך הגירושין בין הנאשם והמתלוננת. מהתסקיר עולה, כי לצד תחושות של אבל ואובדן שמביע הנאשם, הוא מבטא גם תחושות של השלמה והבנה לגבי סיום הקשר בינו לבין המתלוננת. לאחרונה חזר הנאשם, לאחר תקופת מעצר בית ארוכה בבית אמו ב... להתגורר ב... (בדירה שכורה), קרוב לילדיו בני הארבע והתשע, והוא מתפרנס מעבודות נקיון. לדברי שירות המבחן, הנאשם יצר קשר עם העובדת הסוציאלית של מרכז קליטה במבשרת ציון, אך מאחר שהוא לא מתגורר יותר במרכז אין באפשרותה להמשיך לקיים עמו קשר טיפולי, ועל כן ישנו כיום הליך של שיתוף פעולה בין מרכז הקליטה לבין הלשכה לשירותים חברתיים במבשרת ציון, שנועד לקדם את שילובו של הנאשם במסגרת טיפולית באזור מגוריו. על אף שהליך זה טרם הושלם, המליץ שירות המבחן שלא לעכב מתן גזר הדין בעניינו של הנאשם, מאחר שהתמשכות ההליך פוגעת לדבריו ביכולתו של הנאשם להשיג יציבות בחייו.

באשר לעונש המליץ שירות הנבחן להטיל על הנאשם **צו מבחן** למשך שנה, במסגרתו יפעל לקידום שילובו במסגרת טיפולית באזור מגוריו, לצד **צו של"צ** בהיקף מצומצם של 160 שעות אשר יאפשר לנאשם להירתם לתהליך הטיפולי אך גם להתמיד בעבודתו ולפרוע החובות הרבים אליהם נקלע, בן היתר בשל אי תשלום דמי מזונות, במהלך תקופת מעצר הבית. לצד העונשים השיקומיים הנ"ל המליץ שירות המבחן גם על הטלת עונש של מאסר מותנה כעונש מרתיע, וביקש להימנע מהטלת קנס על הנאשם בשל מצבו הכלכלי הקשה.

הסניגור בטיעונו לעונש ביקש לקבל המלצתו של שירות המבחן, בהדגישו כי מדובר באדם ללא עבר פלילי, הנמצא מזה ארבע שנים בלבד בישראל, אינו דובר את השפה העברית ואינו בקיא בבירוקרטיה הישראלית, ומוצא עצמו נאלץ להתמודד עם תיק גירושין, תיק פלילי, תיק מזונות, הסדרי ראייה, מרכז קשר ופרנסה. בתוך כך, אף שהה במשך כשנה במעצר בית מלא, כשהוא מנותק מילדיו, בשל כך איבד את מקום עבודתו ונקלע לחובות כספיים גדולים. נסיבות אלו, טוען הסניגור, מטות את הכף לטובת ענישה מקלה, וכך גם נסיבות ביצוע העבירות - המלמדות כי העבירות בוצעו על רקע קשיי ההתאקלמות של הנאשם בישראל ועל רקע הקונפליקט התרבותי העמוק אליו נקלע. העבירות לא תוכננו על ידו מראש אלא בוצעו בלהט הרגע, וגם הנזק שנגרם למתלוננת איננו חמור.

בשולי הדברים ביקש הסניגור מביהמ"ש לשקול **ביטול הרשעתו** של הנאשם, לאור אפשרויות התעסוקה הדלות הקיימות עבורו בשל נקודת המוצא הנמוכה שלו, אשר הרשעה פלילית תגדע אותן כליל. בענין זה טען הסניגור כי אין צורך במקרה דנן לעמוד בתנאי הלכת כתב (ע' 28 ש' 21).

מנגד טענה ב"כ המאשימה, כי יש להשית על הנאשם עונש מרתיע של מאסר של 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות, לצד פיצוי למתלוננת, מאסר על תנאי והתחייבות. לדבריה, מדובר בעבירות חמורות של אלימות בתוך המשפחה ששכיחותן בחברה הולכת וגוברת ומחייבת ענישה מרתיעה, להן מתווספת עובדת כפירתו של הנאשם במיוחס לו והעובדה שגם לאחר שהורשע לא נטל אחריות למעשיו. לטענתה, מתחם הענישה בגין העבירות דנן נע בין עבודות שירות לתקופה קצרה לבין מאסר בפועל של 12 חודשים, אך בשל העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי יש מקום לדבריה להשית עליו עונש ברף הנמוך של המתחם. בנוגע לסוגיית ההרשעה טענה המאשימה, כי לא מתקיים במקרה זה אף אחד מתנאי של הלכת כתב.

קביעת מתחם העונש ההולם

על מידת חומרתן של עבירות אלימות במשפחה אין עוררין. כפי שציינה כב' השופטת א' פרוקצ'יה:

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. .. נפיצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קורבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה" (ע"פ 87558/07 פלוני נ' מדינת ישראל מיום 11/10/07, נבו).

הערכים החברתיים שנפגעו בגין העבירות בהן הורשע הנאשם ענינם בשמירה על שלמות הגוף והחיים, וכן בהגנה על תחושת הביטחון האישי ועל שלוות הנפש של הפרט. הצורך להגן על ערכים אלה מתחדד כאשר עבירות האלימות מבוצעות בתא המשפחתי, כלפי בת הזוג, בין כתלי ביתה האמור להיות מבצרה. על חשיבותו של הערך המוגן ניתן ללמוד אף מהעונש המרבי של שש שנות מאסר, אשר קבע המחוקק לצדה של עבירה זו.

כל מעשה תקיפה של אדם כלפי משנהו הינו חמור ולעיתים ישנו קושי אמיתי להביע עמדה שעלולה להישמע כמקלה ראש במעשה תקיפה כלשהו. יחד עם זאת, בית המשפט מחויב לבחון כל מקרה ולתת את הדעת על נסיבות ביצוע העבירה בענין הנדון לפניו. הבחינה בהליך זה ביחס לעבירת התקיפה בה הורשע הנאשם מעלה, כי היא נמצאת במדרג חומרה נמוך יחסית: הנאשם הדף את המתלוננת לקיר וסטר על פניה וכתוצאה מכך נגרם לה סימן אדום בלחיה. כאמור, המדובר באירוע יחיד שאירע על רקע תפיסות פטריאכליות וקשיי הסתגלות של הנאשם לחיים בחברה מודרנית, לצד קשיי השפה והפרנסה אליהם נקלע. עבירת האיומים לעומת זאת מצויה במדרג חומרה גבוה יחסית, לאור תוכנו של האיום שהשמיע הנאשם כלפי המתלוננת, שעניינו פגיעה בחייה.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה, כי מתחם העונש ההולם את העבירות דנן **בנסיבות ביצוע** נע בין מאסר מותנה לצד צו מבחן, של"צ ופיצוי לבין מאסר בפועל של מספר חודשים, הכל בהתאם לחומרת הנסיבות (לשם המחשה:

ברע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל מיום 12/11/12 דובר באיש חינוך שהיכה את אשתו וילדיו בהזדמנויות שונות. הוטלו עליו מאסר על תנאי, צו מבחן למשך 18 חודשים וצו שירות לתועלת הציבור של 200 שעות; בת"פ (שלום רמלה) 6990-03-13 מדינת ישראל נ' פלוני הוטלו על נאשם 4 חודשי מאסר ע"ת, פיצוי למתלוננת, צו מבחן למשך שנה ושל"צ מיום 02/10/14 ; בע"פ (מחוזי חיפה) 8394-12-13 מדינת ישראל נ' פלוני (13.2.14), התקבל חלקית ערעור המדינה על קולת העונש של נאשם, אשר הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות, תקיפת קטין בנסיבות מחמירות ותקיפת קטין הגורמת חבלה של ממש. בית משפט השלום גזר עליו צו של"צ בהיקף של 120 שעות. בית משפט המחוזי הוסיף לעונש זה גם עונש מאסר על תנאי של 12 חודשים).

הימנעות מהרשעת נאשמים שביצעו עבירות אלימות בתוך המשפחה, גם ישנה כזו בתיקים הרבים מאד מסוג זה הנדונים בבתי המשפט אפשרית, ואולם זאת רק במקרים מאד מיוחדים ונדירים בהם שילוב הנסיבות של העבירה, של העברין ושל האינטרס הציבורי הוביל לתוצאה זו כתוצאה הנכונה לאותם מקרים נדירים.

לא מצאתי, כי יש הצדקה במקרה דנן לסטות ממתחם העונש ההולם ולהורות על ביטול הרשעתו

של הנאשם. מהתסקיר שהוגש ביום 09/09/14 עולה כי הנאשם מועסק כיום ע"י חברת-כח אדם ועובד בעבודות נקיון באזור מגוריו, ועל כן אין בידי לקבל טענת הסניגור בדבר בפגיעה האפשרית באפשרויות התעסוקה של הנאשם. לא נטען כי הנאשם הינו בעל התמחות או מומחיות בתחום עיסוק ספציפי, אשר הרשעה תסכל אפשרותו לעסוק בתחום זה. גם חומרן של העבירות ונסיבות ביצוען, כאשר לתקיפה פיזית מתלווה גם איום חמור, אינן מאפשרות במקרה זה להורות על ביטול ההרשעה.

אשר לעונש הראוי לנאשם בתוך מתחם הענישה- מקובלת עליי המלצתו של שירות המבחן בדבר

הטלת עונשים שיקומיים של מבחן ושל"צ לצד עונש מרתיע של מאסר מותנה. עונש זה המצוי ברף התחתון של המתחם - עולה בקנה אחד עם עברו הנקי של הנאשם, עם הנסיבות שהובילוהו לביצוע העבירה כמפורט לעיל, עם מאסר הבית הארוך שכבר ריצה במסגרת ההליך דנן (12 חודשים) ועם שיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן ויש בו גם כדי להוות מסר מרתיע הן לנאשם והן לחברה בכלל. אכן, הנאשם לא הודה במיוחס לו ובחר לנהל הליך הוכחות, ואולם לא מצאתי כי יש לייחס לכך משקל יתר, כפי שטוענת ב"כ המאשימה. אין ספק כי הודאתו של נאשם במיוחס לו, הטומנת בחובה קבלת אחריות וחיסכון בזמן שיפוטי יקר מהווה שקול לקולת העונש, אך ברי כי הודאה אינה חזות הכל וכי כפירתו של נאשם במיוחס לו, אין בה, כשלעצמה, כדי לסתום הגולל על ענישה שיקומית מקלה. המדובר בשיקול אחד מני רבים, המתגמד במקרה שבפנינו נוכח מורכבות נסיבות חייו של הנאשם, כפי שעולה מהתסקירים שהוגשו בעניין של הנאשם ומהאופן בו בחר שירות המבחן לסייע לו, ובענין זה אציין כי שירות המבחן היטיב עשות משבחר לראות את התמונה בכללותה.

כללם של דברים עונשו של הנאשם יהא כדלקמן:

1. הנאשם יעמוד במבחן במשך שנה מהיום.

2. של"צ בהיקף של 160 שעות על פי תוכנית שרות המבחן, כמפורט בתסקיר.

3. מאסר 6 חודשים אותו לא ירצה, אלא אם כן יעבור תוך שלוש שנים מהיום עבירה על פי סעיף 379 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

4. מאסר חדשיים אותו לא ירצה, אלא אם כן, יעבור תוך שנתיים מהיום עבירה על פי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

זכות ערעור לפני בית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

העתק לשרות המבחן.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשע"ה, 19 נובמבר 2014, במעמד הצדדים.